Notitie

Onderwerp: Second opinion natuurtoets Brouwerskolkweg 2 te Overveen
Projectnummer: 360630
Referentienummer: SWNL0221647
Datum: 28-02-2018

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2017 is door Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. een natuurtoets[1] uitgevoerd ter plaatse van de Brouwerskolkweg 2 te Overveen (gemeente Bloemendaal). In het rapport wordt voor wat betreft soortenbescherming het volgende geconcludeerd:

Tabel 1. Samenvattende tabel resultaten natuurtoets

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Overtreding te voorkomen door mitigatie?	Ontheffing aanvragen?
vaatplanten	nee, aanwezigheid beschermde soorten kan worden uitgesloten	n.v.t.	nee
grondgebonden zoogdieren	nee, voor de soorten die mogelijk in het plangebied voorkomen geldt een vrijstelling in het kader van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland. Hiervoor is wel de zorgplicht van kracht	n.v.t.	nee, wel is de zorgplicht van kracht
vleermuizen	ja, werkzaamheden en het gebruik kunnen individuen verstoren (licht-, geluid- of trillingverstoring) of verblijfplaatsen vernietigen/beschadigen (spouwmuren) indien verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn	onbekend, afhankelijk van nader onderzoek naar de functie van het gebouw als verblijfplaats voor vleermuizen	onbekend, afhankelijk van nader onderzoek naar de functie van het gebouw als verblijfplaats voor vleermuizen
vogels	nee, geen jaarrond beschermde nesten aanwezig in het	n.v.t.	nee

[1] Puts, T.J.A. (2017). *Natuurtoets Brouwerskolkweg 2. Gemeente Bloemendaal.* Projectnummer 0000100436, 11 april 2017. Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. Deventer.

Sweco
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.
Gebiedsadvies
Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Maikell Verkade
Adviseur ecologie
T +31 88 811 69 88
M +31 6 53 82 35 19
maikell.verkade@sweco.nl

Vervolg tabel 1. Samenvattende tabel resultaten natuurtoets

	plangebied		
	ja, indien broedende vogels worden verstoord	ja, werken buiten broedseizoen en broedhabitat vóór het broedseizoen ongeschikt maken. Indien haalbaar ook continu doorwerken.	nee, voor het verstoren van broedende vogels kan in het kader van dit project geen ontheffing worden verleend. Effecten dienen voorkomen te worden
vissen	nee, in het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig	n.v.t.	nee
reptielen & amfibieën	ja, gebruik van plangebied door rugstreeppad en zandhagedis is niet uit te sluiten	ja, door het plangebied voorafgaand aan werkzaamheden af te rasteren	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
	nee, voor de overige te verwachten soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland. Hiervoor is wel de zorgplicht van kracht	n.v.t.	nee, wel is de zorgplicht van kracht
vlinder, libellen & ongewervelden	nee, aanwezigheid beschermde soorten kan worden uitgesloten	n.v.t.	nee

In het rapport wordt geconcludeerd dat het gebouw potentieel geschikt is voor vleermuizen, in verband met de aanwezigheid van open stootvoegen en spouwmuren.
Aanvullend onderzoek wordt geadviseerd om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk in het gebouw aanwezig zijn. De initiatiefnemer heeft zijn twijfels of de open stootvoegen daadwerkelijk open zijn en het gebouw daardoor niet geschikt is voor vleermuizen.

1.2 Doel

Op verzoek van de initiatiefnemer is een second opinion uitgevoerd, waarbij een aanvullende habitatgeschikheidsbeoordeling is uitgevoerd. Doel van het onderzoek is vaststellen of vleermuizen toegang tot het gebouw hebben via de open stootvoegen.

1.3 Ligging plangebied

Het plangebied betreft een monumentaal pand en is gelegen aan de Brouwerskolkweg 2 te Overveen (gemeente Bloemendaal), ongeveer 1 kilometer ten westen van het centrum van Overveen. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van het plangebied X: 101.275, Y: 489.707.

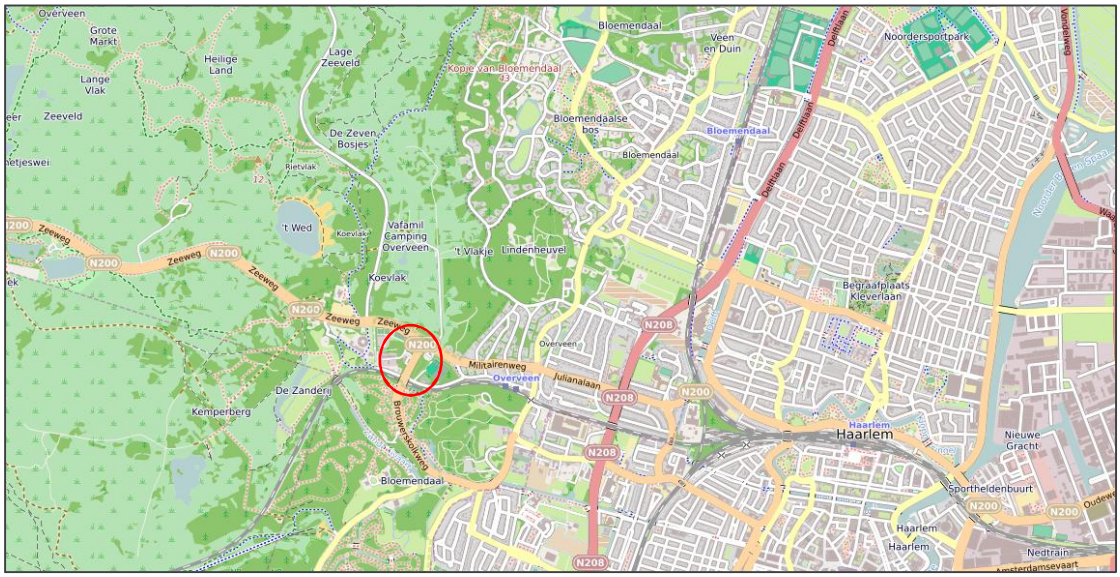

Figuur 1. Topografische ligging plangebied (bron: OpenStreetmap Nederland).

Een impressie van de directe omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Impressie directe omgeving plangebied (bron: Google Maps).

1.4 Voorgenomen activiteiten

De initiatiefnemer is voornemens om het monumentale pand te verbouwen tot zes appartementen. Om dit te kunnen realiseren wordt het pand inpandig verbouwd en worden enkele kleine uitpandige aanpassingen uitgevoerd. In de figuren 3 tot en met 5 wordt een indruk gegeven van de huidige en toekomstige situatie.

Figuur 3. Achterzijde monumentaal pand huidige situatie

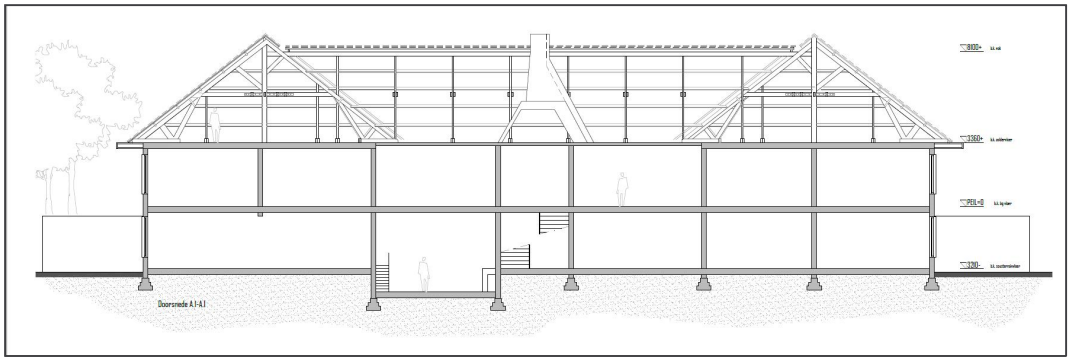

Figuur 4. Binnenzijde monumentaal pand huidige situatie

Figuur 5. Toekomstige situatie monumentaal pand.

2 Toetsingskader

In Nederland bestaat de wet- en regelgeving met betrekking tot natuurbescherming uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
  - Natura 2000-gebieden,
  - soortenbescherming,
  - houtopstanden.
- Natuurnetwerk Nederland (NNN).
- Andere gebieden (buiten het NNN) zoals weidevogelleefgebieden, akkervogelgebieden en ganzenfoerageergebieden.

In de voorliggende notitie wordt alleen een oordeel gegeven over soortenbescherming aangezien vleermuizen onder de soortenbescherming vallen. In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

2.1.1 Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1. e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2.1.2 Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidings-gebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2.1.3 Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden *gedood* of *verwond*.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden *gedood* of *verwond*. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

De provincie Noord-Holland heeft voor een aantal algemeen voorkomende zoogdier- en amfibiesoorten een vrijstelling verleend, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de volgende zoogdiersoorten: aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat en de volgende amfibiesoorten: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet dient ontheffing dient te worden aangevraagd.
Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Het is ook mogelijk om voor beide categoriesoorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet; er is dan geen ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig.

3 Resultaten

3.1 Veldbezoek

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van het pand voor vleermuizen beoordeeld. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 11 februari 2018 door een deskundig ecoloog van Sweco. Figuur 6 geeft een impressie van het pand tijdens het veldbezoek.

Figuur 6. Vooraanzijde pand

Na het veldbezoek is bepaald in hoeverre effecten op voorkomende beschermde soorten kunnen optreden door de voorgenomen activiteiten.
Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd of voor vleermuizen nader onderzoek nodig is.

3.2 Bevindingen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

In het rapport van Witteveen+Bos wordt vermeld dat in en rond het plangebied verschillende soorten vleermuizen zijn waargenomen. Deze gegevens zijn afkomstig van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het betreft de navolgende soorten: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis.

In het rapport van Witteveen+Bos is bij het onderdeel voortoets het volgende geconcludeerd:

“In de gebruiksfase treedt alleen mogelijk lichtverstoring op, door bijvoorbeeld aanvullende straat-, tuin-, en huisverlichting en meer verkeersbewegingen in de schemer en het donker. Als deze verlichting in de directe nabijheid van bijvoorbeeld een invliegopening van een verblijfplaats van een meervleermuis wordt geplaatst of optreedt, werkt deze mogelijk verstorend. Het is echter niet bekend of meervleermuizen buiten de winterperiode gebruik maken van het monumentale pand aan de Brouwersklokweg 2 als verblijfplaats. De open stootvoegen in het gebouw hebben wel potentie als verblijfplaats. Omdat niet bekend is of het gebouw buiten de winterperiode door meervleermuizen gebruikt wordt als verblijfplaats, zijn negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van de soort door licht in de

gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten. Om eventuele negatieve effecten uit te kunnen sluiten, dient het gebruik van het plangebied buiten de winterperiode door de meervleermuis nader onderzocht te worden".

Bij het onderdeel soortbescherming wordt geconcludeerd dat:

"Zowel in de aanleg- als gebruiksfase treedt potentieel verstoring op van vleermuizen:
- *aanlegfase: vernietiging/beschadiging van verblijfplaatsen, verstoring van vleermuizen door trillingen in verblijfplaatsen (gehele jaar) en verstoring van vleermuizen door licht en geluid tijdens in- en uitvliegen (maart - november);*
- *gebruiksfase: verstoring van vleermuizen door licht tijdens in- en uitvliegen (maart - november).*

Omdat de aanwezigheid van beschermde functies van vleermuizen in het plangebied niet kan worden uitgesloten, is nader soortgericht onderzoek nodig. Zonder nader onderzoek kan geen gefundeerde basis gevormd worden voor een ontheffingsaanvraag.
Het onderzoek heeft daarom als doel de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen te bepalen in het monumentale gebouw aan de Brouwerskolkweg 2. Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen dient een jaarrond onderzoek te zijn, aangezien het pand jaarrond potentie biedt als verblijfplaats. Het onderzoek moet voor aanvang van de werkzaamheden zijn afgerond. Indien het onderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw aantoont, dient:
- *nader bepaald te worden of een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming wordt overtreden;*
- *nader bepaald te worden welke mitigerende/compenserende maatregelen genomen moeten worden;*
- *mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming voor de betreffende soorten te worden aangevraagd.*

Als er geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, zijn maatregelen en een ontheffing Wet natuurbescherming in relatie tot vleermuizen niet nodig".

Uit bovenstaande komt niet eenduidig naar voren of alleen de meervleermuis aanvullend dient te worden onderzocht, of dat meerdere soorten aanvullend dienen te worden onderzocht. Navolgend wordt uiteengezet welke soorten logischerwijs aanvullend onderzocht zouden moeten worden.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Vleermuizen zijn te verdelen in gebouw- en/of boombewonende soorten. Aangezien de second opinion alleen het pand betreft, zijn alleen gebouwbewonende soorten relevant. Dit zijn: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

De aanwezigheid van gewone grootoorvleermuis is redelijkerwijs uit te sluiten omdat deze soort vooral op zolders wordt aangetroffen. Omdat geen toegangsmogelijkheden tot de zolder aanwezig zijn, is de aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis in het pand redelijkerwijs uit te sluiten.

De soorten die gebruik kunnen gebruik maken van open stootvoegen zijn: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Genoemde soorten dienen mogelijk aanvullend te worden onderzocht.

Tijdens de aanvullende habitatgeschikheidsbeoordeling is het gehele pand beoordeeld op de aanwezigheid van open stootvoegen. Deze zijn alleen aan de achterzijde en aan de zijkanten van het pand aangetroffen, zie figuur 7.

Figuur 7. Aanwezige stootvoegen

De aanwezige open stootvoegen zijn vervolgens aanvullend beoordeeld of deze open zijn, waardoor vleermuizen toegang tot de spouwmuur hebben. Uit de nadere inspectie blijkt dat in alle stootvoegen bijenbekjes[2] aanwezig zijn, zie figuur 8 en 9.

[2] Diverse diersoorten zoals wespen en muizen, maar ook vleermuizen, maken gebruik van open stootvoegen om en in een gebouw te komen. Met het plaatsen van een bijenbekje wordt dit voorkomen, maar blijft de stootvoeg wel open voor ventilatie.

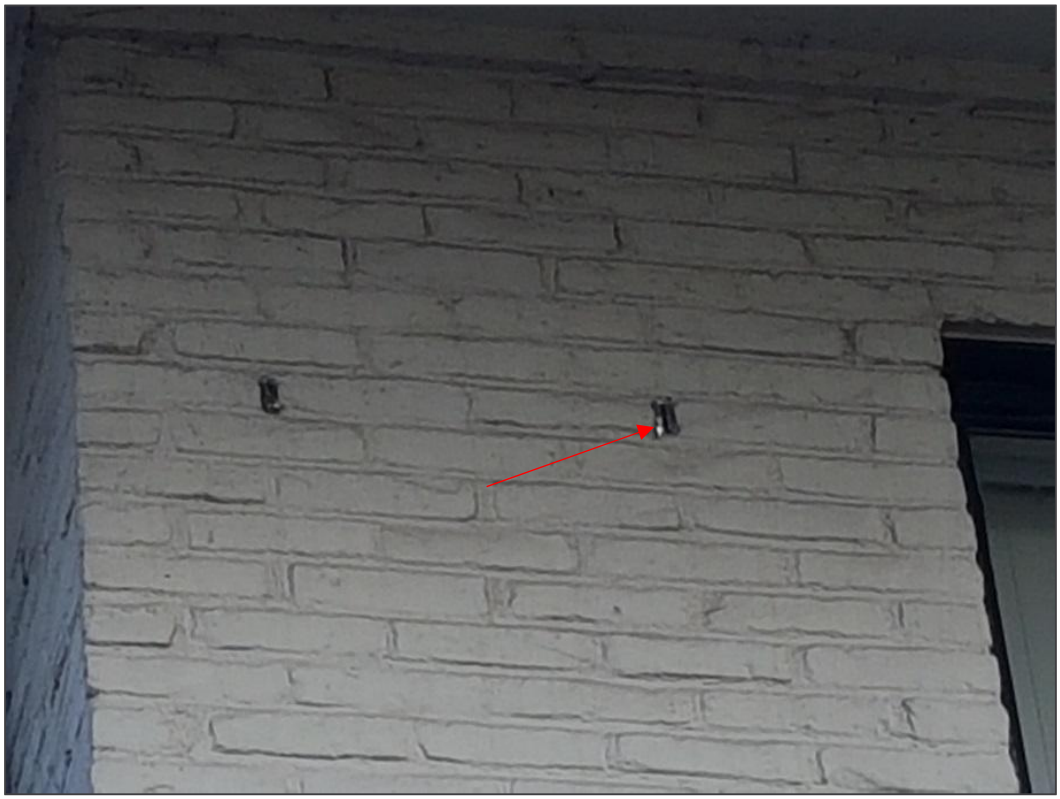

Figuur 8. Afgesloten open stootvoegen door middel van bijenbekjes (zilver verkleuring).

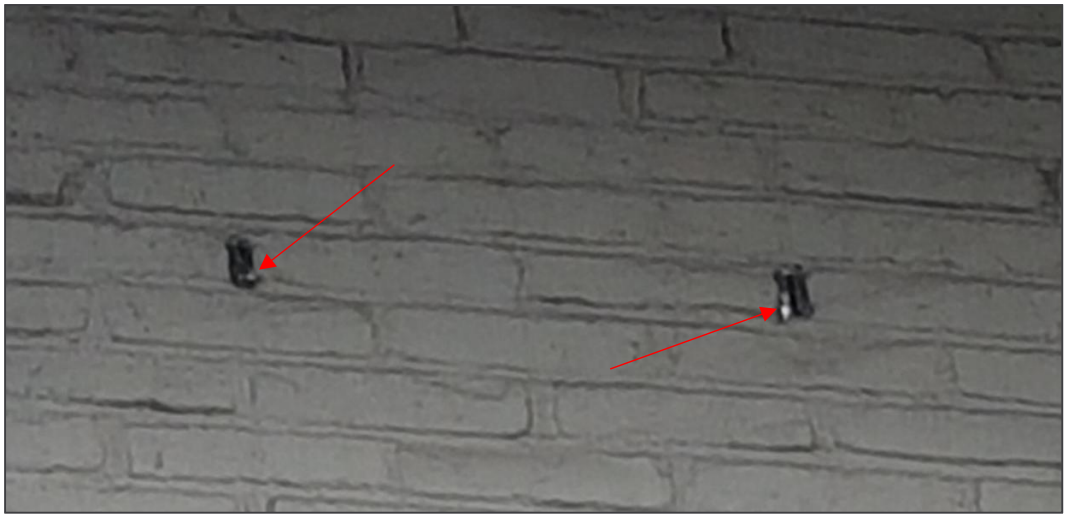

Figuur 9. Geplaatste bijenbekjes (zilver verkleuring op foto) in open stootvoeg.

In alle open stootvoegen is de aanwezigheid van bijenbekjes vastgesteld. Vleermuizen kunnen hierdoor geen toegang krijgen tot de spouwmuur, waardoor de aanwezigheid van vleermuizen in de spouwmuur van het pand is uitgesloten.

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie

Op basis van de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt geconcludeerd dat het pand niet geschikt is voor vleermuizen in verband met de niet toegankelijke open stootvoegen.
De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op vleermuizen en er is geen nader veldonderzoek en/of effectonderzoek noodzakelijk. Er is geen ontheffing nodig ten aanzien van de Wet natuurbescherming.

4.2 Advies

Geadviseerd wordt om de notitie als oplegnotitie voor de natuurtoets te gebruiken en beide documenten ter beoordeling aan het bevoegd gezag te overhandigen. Tot slot wordt geadviseerd om de adviezen (opstellen ecologisch werkprotocol) van Witteveen+Bos op te volgen ten einde overtredingen van de Wet natuurbescherming te voorkomen.
Indien gewenst kan Sweco dit voor u verzorgen.

Verantwoording

Titel	Second opinion natuurtoets Brouwerskolkweg 2 te Overveen
Projectnummer	360630
Referentienummer	SWNL0221647
Revisie	D1.0
Datum	28-02-2018
Auteur	Maikell Verkade
E-mailadres	maikell.verkade@sweco.nl
Gecontroleerd door	David van der Veen
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Michel Swinkels
Paraaf goedgekeurd	